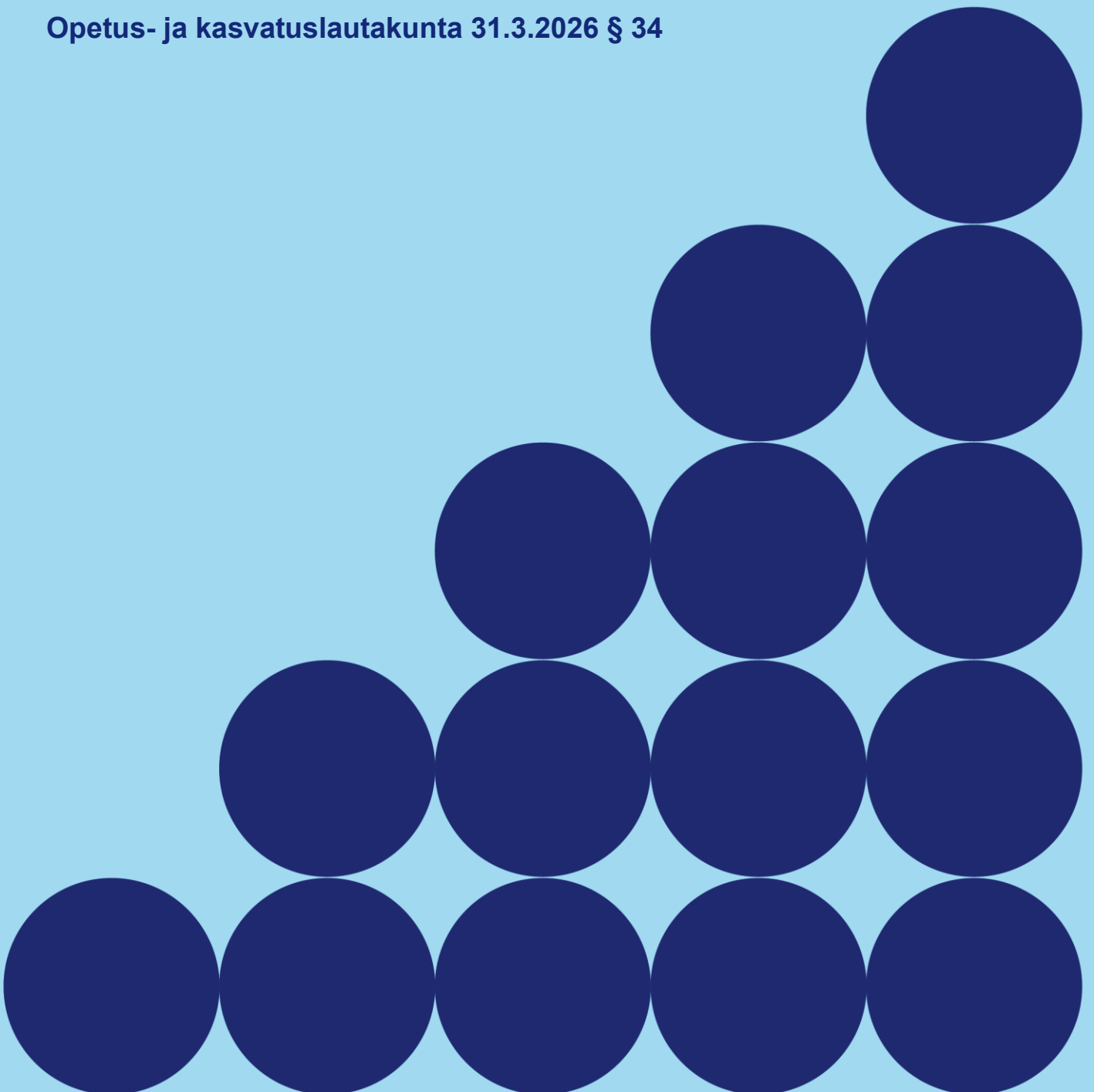

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen kehittämissuunnitelma 2026–2029

Opetus- ja kasvatuslautakunta 31.3.2026 § 34

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen kehittämissuunnitelma 2026–2029

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen arvoperusta ja tavoitetila 2029	2
3	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen yhteiset kehittämistavoitteet ja -toimenpiteet.....	4
	3.1 <i>Oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen.....</i>	4
	3.2 <i>Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.....</i>	6
4	Toimintamuotojen nykytila ja erityiset kehittämistavoitteet ja -toimenpiteet	7
	4.1 <i>Varhaiskasvatus.....</i>	7
	4.2 <i>Esi- ja perusopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta.....</i>	9
	4.3 <i>Lukiokoulutus .....</i>	11
	4.4 <i>Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus.....</i>	12
5	Toimintojen palveluverkkomuutokset ja keskeiset rakennusinvestoinnit	14
6	Seuranta ja suunnitelman toteutumisen arviointi.....	15

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen kehittämissuunnitelma 2026–2029

1 Johdanto

Kokkolan kaupunkistrategia Kokkola – meillä on laajempi horisontti, hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 2.2.2026 ja se käsittää vuodet 2026–2029. Strategia on valtuustokauden keskeisin kaupungin kehittämistä ohjaava dokumentti. Strategia kertoo, mihin suuntaan kaupunkia halutaan kehittää ja mitkä ovat keskeisimmät teemat tällä kaudella.

Kaupunkistrategian 2026–2029 tavoitteena on, että Kokkola on kaupunki, jossa ihmiset viihtyvät, yritykset menestyvät ja kaupunki kehittyy kestäväällä tavalla nyt ja tulevaisuudessa. Kasvustrategian kautta tavoitellaan visiota vuodelle 2040, jonka mukaan Kokkola on rohkeasti kasvava ja elämyksellinen merikaupunki, jossa arki on kaikille sujuvaa ja turvallista. Kaupungin elinvoima kumpuaa yhteisöllisyydestä, toimeliaisuudesta sekä luottamuksesta tulevaisuuteen.

Kaupunkistrategian 2026–2029 painopisteet jatkavat pitkälti edellisten strategiakausien linjauksia. Yritysyhteistyö, elämyksellisyys ja lapsimyönteisyys ovat olleet kaupungin kehittämisen painopisteinä jo edellisillä kausilla. Uutena painopisteinä strategiaan on nostettu kuntalaisten sujuvat palvelut ja kestävä toimintatapa, jonka toimenpiteet kytkeytyvät tiiviisti asukkaiden arkeen ja tulevaisuuteen. Näiden lisäksi strategiassa linjataan myös kestävä kuntatalouden ja hyvinvoivan henkilöstön tavoitteet ja toimenpiteet.

Kokkolan kaupungin strategiahierarkia on kolmiportainen. Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupunkistrategian. Kaupunkistrategiaa tukevat ja tarkentavat strategiassa linjatut kehittämissuunnitelmat, jotka pääsääntöisesti hyväksyy kaupunginhallitus, ellei muuta ole päätetty. Kehittämissuunnitelmien lisäksi voidaan laatia toimiala- tai vastuualuekohtaisia suunnitelmia, joissa määritellään konkreettisia toimenpiteitä ja niiden avulla toteutetaan strategiassa määritellyt toimenpiteet. Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen kehittämissuunnitelma 2026–2029 on toimialan kehittämistä linjaava asiakirja. Se linjaa toimialan strategista ohjausta ja täydentää ja tarkentaa kaupunkistrategian toimeenpanoa. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on linjata opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen kehittämistä meneillään olevalla strategiakaudella, tarjota yhteinen suunta palvelujen pitkäjänteiselle kehittämiselle sekä toimia pohjana yksikkökohtaisten suunnitelmien laadinnalle. Kehittämissuunnitelman valmistelu perustuu kaupungin strategiaan arvoihin ja opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmien perusteisiin.

Kehittämissuunnitelman laatimisessa on osallistettu varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen esihenkilöitä ja esihenkilöiden toimesta lähes koko toimialan henkilöstöä. Kaupunkistrategian rinnalla kehittämissuunnitelmaa laadittaessa on tarkasteltu myös erityisesti Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtakunnallisia muutos- ja kehittämishankkeita ja niiden vaikutuksia kaupungin opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen toimintaan.

2 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen arvoperusta ja tavoitetila 2029

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen arvoperusta

Kokkolan kaupungin opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen toiminta pohjautuu arvoperustalle, joka on määritelty kaupungin strategiassa sekä kaupungin järjestämien eri kasvatus-, opetus- ja koulutusmuotojen valtakunnallisissa ohjausasiakirjoissa.

Kaupungin strategian toimintaa ohjaavat arvot

Kokkolan kaupungin uudessa strategiassa kaupungin toimintaa ohjaaviksi arvoiksi on määritelty Avoimuus ja yhteistyö, rohkeus ja luottamus sekä vastuullisuus ja kestävä kasvu. Tarkemmin nämä arvot on määritelty kaupungin strategiassa seuraavasti:

Avoimuus ja yhteistyö: Huomioimme toiminnassa yhdenvertaisuuden, elämän moninaisuuden ja kannustamme osallisuuteen. Arvostamme toisiamme, pidämme lupauksemme ja palvelemme asukkaita mahdollisimman hyvin. Kehittäessämme kaupunkia luomme toimivia kumppanuuksia alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Rohkeus ja luottamus: Kannustamme toiminnassamme ennakkoluulottomuuteen, rohkeaan ideointiin ja kokeiluun. Rohkeus näkyy sekä päätöksenteossa että arjen teoissa. Luottamus ja avoimuus vahvistavat yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä.

Vastuullisuus ja kestävä kasvu: Kannamme vastuuta kuntalaisten hyvinvoinnista, toiminnan vaikuttavuudesta ja kaupungin taloudesta. Rakennamme tulevaisuuden kasvua sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien mukainen arvoperusta

Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen valtakunnallisina ohjausasiakirjoina toimivat varhaiskasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelmien perusteet, joissa on määritelty melko laajasti varhaiskasvatuksen sekä eri opetus- ja koulutusmuotojen arvoperusta. Näistä asiakirjoista nousee esiin seuraavia toimintaa ohjaavia arvoja:

- Lapsuuden itseisarvo, oikeus hyvään ja turvalliseen lapsuuteen
- Elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus
- Ihmisenä kasvaminen, jokaisen ainutlaatuisuus ja arvostava vuorovaikutus
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja hyvinvointi
- Oikeus hyvään opetukseen
- Perheiden monimuotoisuuden, inhimillisen ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioittaminen
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa ja sen välttämättömyys

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen tavoitetila 2029

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukio

Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut tarjoavat lapsille ja nuorille positiivisia oppimisen kokemuksia sekä mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen. Kaikki lapset ja nuoret saavat tasa-arvoisesti laadukasta opetusta ja kasvatusta. Varhaiskasvatus ja perusopetus toimivat yhteiskunnan eheyttävinä tekijöinä. Näiden järjestämiseksi varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut ovat riittävästi ja suunnitelmallisesti resursoituja.

Pedagogisesti osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

Pedagogisesti laadukasta varhaiskasvatusta ja opetusta annetaan osaavan, motivoituneen ja hyvinvoivan henkilöstön toimesta. Kentän tarpeista syntyvään kehittämistoimintaan kannustetaan ja sitä tuetaan sivistyskeskuksen toimesta. Henkilökunnan pedagogista asiantuntemusta ja osaamista tuetaan täydennyskoulutuksin sekä suomen että ruotsin kielellä.

Lapselle ja nuorelle annettava riittävä tuki

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiopetuksen oppimisen tuen uudistus on toimeenpantu ja käytänteet ovat vakiintuneet. Tuen tarpeen havaitseminen ja tuen antamisen vastuujat ovat selkeästi jaetut. Varhaiskasvatuksen inklusiivinen toiminta turvaa jokaiselle lapselle oikea-aikaisen tuen sekä onnistumisia ja oppimisen iloa. Kotouttamispalvelujen kanssa yhteistyössä tehtävä kieli- ja kulttuuriryhmien koordinointi ja opetus mitoitetaan vastaamaan tarvetta.

Hyvinvointialueen kanssa tehtävä monialainen yhteistyö

Opiskeluhoito on keskeinen toimija koulun hyvinvointityössä ja hyvinvointia edistävässä yhteisöllisessä ja ennaltaehkäisevässä työssä. Yhteistyö koulujen ja opiskeluhoillon välillä toimii hyvin. Opiskeluhoillon resurssit ovat riittävät ja opiskeluhoillon toimijat ovat näkyvä osa koulun arkea. Opiskeluhoito on monialaista ja työhön osallistuvat kuraattorien ja psykologien lisäksi muutkin toimijat kuten mm. perhesosiaalityö, lastensuojelu, vammaispalvelut ja erikoissairaanhoido. Varhaiskasvatuspalveluiden ja lapsiperhepalveluiden yhteistyö on säännöllistä ja samansuuntaisten tavoitteiden eteen tehdään suunnitelmallista yhteistyötä, joka huomioi lasten ja perheiden muuttuvat tarpeet joustavasti.

Hyvinvointialueen ja koulun välisen vuorovaikutuksen tukena ovat selkeät palvelumallit ja hallinnolliset rakenteet, jotka edesauttavat mm. opetushenkilöstön ja opiskeluhoillon yhteistyön onnistumista ja roolitusten selkeytystä.

Ekologinen sivistys ja kestävyyskasvatus

Ekologinen sivistys on osa opetusta ja arjen toimintakulttuuria. Kestävyyskasvatus sisältyy oppiaineisiin, ja oppiminen on toiminnallista sekä luontosuhdetta vahvistavaa. Koulujen ja päiväkotien arjessa tehdään näkyväksi ekologisia valintoja, jotka juurruttavat kestäväen toiminnan osaksi jokapäiväistä tekemistä. Oppilaat osallistuvat aktiivisesti ympäristövastuulliseen toimintaan, mikä vahvistaa toimijuutta ja tulevaisuususkoa. Oppimisympäristöt suunnitellaan ekologisesti kestäviksi, ja niiden vaikutuksia ympäristöön tarkastellaan ja kehitetään.

Tarkoituksenmukaiset, toimivat ja terveelliset tilat

Palveluverkon kehittämistä jatketaan sekä varhaiskasvatus- että opetuspalvelujen osalta. Uudet ja peruskorjattavat oppimisen tilat suunnitellaan palvelemaan opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmien mukaista toimintaa nyt ja tulevaisuudessa.

3 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen yhteiset kehittämistavoitteet ja -toimenpiteet

3.1 Oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen

Nykytilan kuvaus

Turvallinen toimintakulttuuri on keskeinen hyvinvoinnin perusta. Varhaiskasvatuksen yksiköillä ja kouluilla on käytössään ajantasainen turvallisuussuunnitelma sekä kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn suunnitelma. Koulut käyttävät KiVa-koulu toimintaohjelmaa kiusaamisen ehkäisemiseksi. Lisäksi perusopetuksessa toteutetaan kehittämishanke kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyyn (2025–2027). Tutkimusperustaiset menetelmät Lapset Puheeksi (LP), Ihmeelliset vuodet TCM (Teacher Classroom Management) ja RyMy (Ryhmänhallinta ja myönteinen käyttäytymisen tukeminen) ovat vakiintuneet osaksi varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen toimintaa.

Monikulttuurisuus on osa arkea varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiossa. Kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin tukea järjestetään suunnitelmallisesti ja riittävän vahvana mahdollisimman varhain.

Esi- ja perusopetuksessa sekä lukioissa on ajantasaiset oppilas- ja opiskeluhoitosuunnitelmat sekä tasa-arvosuunnitelmat. Nivelvaiheiden toteutus on suunnitelmallista ja sitä tehdään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Oppilas- ja opiskeluhoitoon ohjausryhmä ja koulukohtaiset yhteisölliset hyvinvointiryhmät (YHR) vastaavat yksikkökohtaisen hyvinvoinnin, turvallisuuden ja viihtyvyyden suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista. Kouluissa toimii oppilas- ja opiskelijakunnat, ja huoltajien osallistumista vahvistetaan vanhempainraadeilla. Suurissa muutoksissa tehdään lapsi- ja nuorisovaikutusten arvioinnit.

Hyvinvointia seurataan säännöllisesti valtakunnallisten ja paikallisten kyselyjen avulla, ja henkilöstön hyvinvointia mitataan kaupungin kyselyillä. Tulosten perusteella laaditaan yksikkökohtaisia toimenpiteitä hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kokkola on mukana Unicefin Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä toimintasuunnitelman mukaisesti. Nykyinen toimintasuunnitelma on laadittu vuosille 2024–2027.

Yhteiset kehittämistavoitteet		
<p>Tavoitteena on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta päivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Kasvatus- ja opetustyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden edellytykset ja vahvuudet, jotta jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus oppia, vahvistua ja kasvaa omaksi itsekseen.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa järjestettävä kasvun ja oppimisen tuki on monipuolista, oikea-aikaista ja riittävää. Vaativaa tukea edellyttävissä tilanteissa toimintatavat ovat moniammatillisia ja systemaattisia. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö on toimivaa ja yhteisvastuullista.</p> <p>Myönteinen ja kannustava vuorovaikutus ja kohtaaminen luovat perustan kasville ja oppimisille. Varhaiskasvatusyksiköissä ja kouluissa keskitytään hyvinvointiin, perustaitojen opetukseen ja eriarvoisuuden vähentämiseen. Kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy ja niihin puuttuminen on systemaattista ja koko yhteisön vastuulla.</p> <p>Yksiköissä vahvistetaan oppimisen iloa ja motivaatiota sekä onnistumisen kokemuksia. Hyvinvointiin ja viihtyvyyteen liittyy keskeisesti yksikön toimintakulttuuri, osallisuus ja yhteisöllisyys. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi tehdään monialaista yhteistyötä.</p> <p>Liikunnallinen elämäntapa on pitkäjänteinen tavoite, jossa lapsille ja nuorille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia liikkua, löytää itselleen sopivia tapoja olla aktiivinen ja kokea liikunnan iloa.</p>		
Yhteiset toimenpiteet	Vastuu toimenpanosta ja aikataulu	Seuranta / arviointi

Luodaan yhteisiä käytänteitä inklusiivisen toimintakulttuurin edistämiseksi ja S2-opetukselle sekä vahvistetaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja.	Kehittämistiimi, oppimisen tuen tiimi, Kieku-tiimi*, erityisopettajat, VEKA-ryhmä* Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Toiminnan arvioinnin kyselyt Lukuvuosiarviointi, toimintasuunnitelman arviointi
Laaditaan Kokkolan lukutaitostrategia yhteistyökumppaneiden kesken hankerahoitusta hyödyntäen. Luodaan yhteiset lukupassikäytänteet ja lisätään lukutaitoa tukevia kampanjoita ja tapahtumia.	Hanketiimi, kehittämistiimi Toimeenpano lukuvuotena 2027–2028	Hankerahoituksen saaminen, strategian valmistuminen, lukutaitoa tukevat tapahtumat
Kehitetään yhdessä hyvinvointialueen kanssa kouluille, varhaiskasvatukselle ja lastensuojelulle yhteinen aluejako monialaisen yhteistyön tehostamiseksi. Kehittämisessä noudatetaan yhteisövaikuttavuuden edellytyksiä ja periaatteita.	Opetus- ja kasvatusjohtaja, ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtaja, varhaiskasvatuspalvelujen johtaja. Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen	Käyttöön otetut alueet ja arkitiimien määrät
Vahvistetaan päiväkotikoulujen ja yhtenäiskoulujen toimintakulttuuria yhtenäistämällä johtamisen käytänteitä.	Rehtorit, opetus- ja kasvatusjohtaja, varhaiskasvatuksen johtajat Toimeenpano 2026–2028	Toiminnan arvioinnin kyselyt, työhyvinvointikyselyiden tulokset
Edistetään lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa ja lisätään toiminnallista oppimista varhaiskasvatuksesta lukiokoulutukseen. Muokataan oppimisympäristöjä liikunnallista elämäntapaa tukeviksi.	Kehittäjäopettajat, liikuntavastaavat, YHR-ryhmät*, oppilas- ja opiskelijakunnat, varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	5. lk ja 8 lk. Move-tulokset, kouluterveyskyselyn tulokset, koulujen omat kyselyt, Valssi-arvioinnit*, toiminnan arviointi, nykytilan arvioinnit
Tuetaan yksiköiden ja koulujen työrauhaa mm. kehittämällä tunne- ja vuorovaikutustaitoja koko oppijan ja opiskelijan polun ajan.	Rehtorit ja varhaiskasvatuksen esihenkilöt, YHR-ryhmät Toimeenpano 2026–2029	TCM ja RyMy -koulutukset Kouluviihtyvyyttä mittaavat kyselyt, KiVa-kyselyt
Huomioidaan Anders Chydenius –juhluvuosi 2029	Opetus- ja kasvatusjohtaja 2029	Juhlavuoden tapahtumat
Tarkastellaan opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kieliryhmien tarpeet huomioiden.	Opetus- ja kasvatusjohtaja, varhaiskasvatuspalvelujen johtaja, ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtaja, esihenkilöt, jaostot, opetus- ja kasvatuslautakunta Toimeenpano 2026–2029	Ryhmäkoot, lapsi- ja oppilasmäärät, yksiköiden määrä, opetusryhmien määrä

* Kieku = Kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen koordinaatioryhmä

* VEKA = Varhaiserityiskasvatuksen ryhmä

* Valssi = Kansallinen varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä

* YHR = Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä

3.2 Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

Nykytilan kuvaus

Osaamista kehitetään suunnitelmallisesti täydennyskoulutusten, valmennusten, konsultoinnin, vertaismentoroinnin, varjostuksen ja työnohjauksen avulla. Esihenkilöt käyvät säännöllisesti kehityskeskusteluja henkilöstön kanssa. Osaamisen kehittäminen vastaa työelämän muuttuviin tarpeisiin ja haasteisiin ja toteutuu sekä yksilö- että työyhteisötasolla. Osaamisen kehittämisen tukena käytetään arvioinneista saatua tietoa.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa vahvistetaan erityisesti opetushenkilöstön tunne- ja vuorovaikutusosaamista sekä ryhmänhallintataitoja pitkäkestoisilla TCM- ja RyMy-koulutuksilla. Osaamisen kehittämisessä korostuu myös kiusaamista ennaltaehkäisevä ja siihen puuttuva toiminta.

Osaamisen kehittämisessä vahvistetaan systemaattisesti globaalikasvatuksen, kestävyyskasvatuksen, yrittäjyyskasvatuksen ja digipedagogiikan taitoja kaikilla koulutusasteilla. Tekoälyn hyödyntäminen opetuksessa ja oppimisen tukiprosesseissa on alkuvaiheessa.

Oppimisen tuen tiimi koordinoi oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tukea monialaisesti, huomioiden sekä oppijoiden että henkilöstön tarpeet. Henkilöstön osaamista tuetaan ja vahvistetaan, jotta he voivat tarjota lapsille ja nuorille tarvittavan tuen laadukkaasti ja turvallisesti.

Erilaisilla osaamisen kehittämisen toimenpiteillä tuetaan myös henkilöstön hyvinvointia ja työssäjaksamista sekä vahvistetaan kokemusta työn mielekkyydestä. Yhteistyötä tehdään henkilöstöyksikön kanssa.

Yhteiset kehittämistavoitteet		
<p>Tavoitteena on, että kasvatus- ja opetusalan ammattilaiset ovat hyvinvoivia, motivoituneita ja laaja-alaisia asiantuntijoita. He ovat innostuneita ja kehittävät omaa osaamistaan ja työyhteisöään. Henkilöstöllä on pedagogista osaamista ja taitoa, rohkeutta kehittää ja kokeilla sekä kyky ottaa käyttöön uusia innovaatioita. Näiden lisäksi ammattilaiset osaavat tukea lasten ja nuorten turvallista arkea sekä huolehtia omasta jaksamisestaan.</p> <p>Kasvatus- ja opetushenkilöstön osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista, laadukkaasti johdettua, vaikuttavaa ja pitkäkestoista ja sitä toteutetaan näyttöön perustuvien menetelmien avulla. Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, jossa tuetaan asiantuntijuuden jakamista koulun/yksikön sisällä ja reittien/alueiden kesken.</p> <p>Johtamisen toimivat rakenteet, kestävyttä korostavat koulutukset ja tiedolla johtaminen vahvistavat pedagogista johtamista.</p> <p>Rekrytointiprosessia kehitetään osaavan henkilöstön saamiseksi ja Kokkolan opetus- ja kasvatustalvelujen houkuttelevuuden lisäämiseksi.</p>		
Yhteiset toimenpiteet	Vastuu toimeenpanosta ja aikataulu	Seuranta / arviointi
<p>Kohdennetaan täydennyskoulutusta ja osaamisen kehittämistä molemmille kieliryhmille seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tekoälyn hyödyntäminen opetuksessa ja yksiköiden toiminnassa ja johtamisessa - digiturvallisuus ja kriittinen (moni)lukutaito - oppiaineiden pedagogiikka ja oppiainerajat ylittävä pedagogiikka - oppimisen ja osaamisen arviointi - tunne-, vuorovaikutus- ja turvataidot - kasvatusyhteisöjen hyvinvointi, resilienssi ja työrauha - liikunnallisen elämäntavan edistäminen - kiusaamista ennaltaehkäisevä työ ja kiusaamiseen puuttuminen, KiVa-toiminta	<p>Kehittämistiimi, esihenkilöt, rehtorit. 2026–2029</p>	<p>Koulutusten laadullinen ja määrällinen seuranta</p>

Vahvistetaan eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppijoiden kanssa toimivien henkilöiden osaamista koulutusten, konsultoinnin ja vertaistapaamisten avulla.	Kieku-ryhmä. Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Toimenpiteiden laadullinen ja määrällinen seuranta
Järjestetään esihenkilöille ja rehtoreille pitkäkestoinen johtamisen koulutus, jossa on työnohjauksellinen tulokulma.	Opetus- ja kasvatustalouden johto, kehittämistiimi. Kalenterivuosien 2027–2028 aikana.	Koulutuksen laadullinen ja määrällinen seuranta
Järjestetään opetushenkilöstölle koulutusta tuen uudistuksen käytäntöjen ja toimintamallien selkeyttämiseksi ja yhtenäistämiseksi.	Oppimisen tuen tiimi, kehittämistiimi. Lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Koulutusten laadullinen ja määrällinen arviointi. Toiminnan arvioinnin kysely; tuen käsikirjan valmistuminen
Markkinoidaan opetus- ja kasvatustalouden osaavan henkilöstön saamiseksi.	Opetus- ja kasvatustalouden johto, Lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Markkinointitoimenpiteiden laadullinen ja määrällinen arviointi ja seuranta.

4 Toimintamuotojen nykytila ja erityiset kehittämistavoitteet ja -toimenpiteet

4.1 Varhaiskasvatusta

Nykytilan kuvaus

Varhaiskasvatusta järjestetään kunnallisena ja palvelusetelimallilla ostettuna toimintana hyväksytyiltä palveluntuottajilta. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen sekä tarvitsemaansa tukeen yleisenä, tehostettuna tai erityisenä tukena heti tuen tarpeen ilmettyä. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan myös eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten tarpeet.

Toimipaikkakohtaisista tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmista on laadittu yhteiset linjaukset ja ne tehdään jokaisessa yksikössä osana toiminta- ja kehittämissuunnitelmia. Näiden lisäksi yksiköt tekevät vuosittain kiusaamisen ehkäisyn ja siihen puuttumisen suunnitelman. Kiusaamistilanteisiin puututaan ja niitä ehkäistään ennakkoon esimerkiksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelulla.

Varhaiskasvatuksessa on aktiivisesti kehitetty liikunnallisen elämäntavan edistämistä varhaiskasvatuksen arjessa. Lapsille tarjotaan päivittäin mahdollisuus liikkua suositusten mukaisesti sekä harjoitella motorisia taitoja monipuolisesti erilaisissa ympäristöissä. Joka yksikössä on nimetty henkilö, joka toimii liikuntavastaavana ja osallistuu verkostomaisiin tapaamisiin, joissa jaetaan osaamista ja saadaan vinkkejä liikuntakasvatukseen toteuttamiseen.

Lapset Puheeksi -menetelmä on käytössä ja henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti. Joka yksikössä on menetelmän osaajia ja lisäksi kaikilla varhaiskasvatuksen erityisopettajilla on menetelmän pätevyys. Menetelmän käyttö tukee henkilöstöä perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä ja sen käyttö antaa lapsesta ja perheen tilanteesta kokonaisvaltaista tietoa puolin ja toisin. Menetelmän käyttö hyvinvointialueen kanssa on jatkuvaa yhteistyön kehittämistä.

TCM-ryhmähallintamenetelmän osaajia on jokaisessa yksikössä. Koulutuksella on vastattu henkilöstön tarpeeseen saada työkaluja haastavasti käyttäytyvien lasten kanssa toimimiseen, mutta menetelmä on hyödyllinen kaikkien lasten kanssa. Jokainen varhaiskasvatuksen erityisopettaja on myös koulutautunut TCM-menetelmäosaajaksi.

Varhaiskasvatuksessa on perustettu pienennettyjä ryhmiä, joissa lapsen tuen tarpeisiin pystytään vastaamaan aiempaa paremmin. Pienennettyjen ryhmien henkilöstörakennetta on vahvistettu pedagogisella osaamisella sekä velhojen (varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitaja) palkkaamisella. Varhaiskasvatuksen erityisopettajia on palkattu lisää. Varhaiskasvatustalouden mukaiset hallintopäätösprosessit on saatu toimiviksi ja vastuista on sovittu.

Varhaiskasvatustaloudessa kerätään tietoa toiminnasta vuosittain toiminnan arvioinnin kyselyillä, jotka suunnataan huoltajille, henkilöstölle ja lapsille. Kyselyt auttavat toiminnan kehittämisessä ja laadun varmistamisessa. Kyselyiden

keskeiset tulokset julkistetaan. Toiminnan arvioinnissa hyödynnetään Karvin Valssijärjestelmää osana varhaiskasvatuksen arviointisuunnitelmaa.

Varhaiskasvatuksen kehittämistavoitteet		
<p><i>Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen varhaiskasvatus ja koulu</i> Varhaiskasvatuksen kehittämistavoitteena on rakentaa inklusiivista toimintakulttuuria, jossa kaikkien lasten tarpeet osataan ottaa huomioon. Erityisesti panostetaan kiusaamisen ehkäisyyn ja tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetteluun sekä syrjäytymisen ja eriarvoistumisen ehkäisyyn.</p> <p>Lapsen etu on ensisijainen varhaiskasvatuksessa ja lasten oikeudet huomioidaan kaikessa toiminnassa. Myös kestävän kehityksen teemoja käsitellään lasten kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa toimintaa ja siihen liittyviä tukimateriaaleja kehitetään laadukkaana varhaiskasvatuksen varmistamiseksi.</p> <p>Tavoitteena on toteuttaa varhaiskasvatusta, jossa lapset voivat kasvaa ja kehittyä omana itsenään. Varhaiskasvatuksessa lapsi löytää itselleen mieluisat tavat liikkua ja leikkiä sekä kasvaa liikunnalliseen elämäntapaan turvallisessa ja sallivassa ympäristössä.</p> <p><i>Pedagogisesti osaava ja hyvinvoiva henkilöstö varmistaa laadukkaana varhaiskasvatuksen toteutumisen</i> Henkilöstön ammattiosaamista vahvistetaan tarjoamalla mahdollisuuksia täydennyskoulutukseen ja työhyvinvointia tuetaan kannustamalla työyhteisöjä ja yksilöitä oman työnsä kehittämiseen.</p> <p>Lisäksi osaamista tuetaan mahdollistamalla alaan liittyvän lisäkoulutautumisen hankkiminen, jotta voidaan vastata vuoden 2030 voimaan tuleviin henkilöstörakenteen muutoksiin. Varhaiskasvatuksen rekrytointi on suunnitelmallista ja ennakoivaa, ja sen tavoitteena on varmistaa myös sosionomien sekä ruotsinkielisen henkilöstön saatavuus. Toisen asteen sekä korkeakoulujen kanssa tehtävä säännöllinen yhteistyö jatkuu samansuuntaisten tavoitteiden vahvistamiseksi.</p> <p><i>Lapselle annettava riittävä tuki</i> Varhaiskasvatuksen ryhmärakenteet on pedagogisesti muodostettu ja toiminnassa hyödynnetään eri kokoisia lapsiryhmiä tarvittavalla henkilöstörakenteella. Inklusiivisessa toimintakulttuurissa kaikkien lasten tarpeet huomioidaan ja osallisuutta sekä oppimisen iloa edistetään. Annetaan oikea-aikaista ja riittävää tukea ja eri kieli- ja kulttuuritaustat huomioidaan.</p>		
Varhaiskasvatuksen toimenpiteet	Vastuu toimeenpanosta ja aikataulu	Seuranta / arviointi
Vahvistetaan varhaiserityiskasvatuksen resursointia. Rekrytoidaan lapsiryhmässä työskenteleviä varhaiskasvatuksen erityisopettajia. Turvataan pedagogisesti perusteltujen pienennettyjen ryhmien toimintaedellytykset.	Varhaiskasvatuksen johtoryhmä, VEKA-ryhmä. 2026–2029	Lapsiryhmässä työskentelevien varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrä, Pienennettyjen ryhmien toteutuminen
Edistetään liikunnalliseen elämäntapaan kasvamista. Velvoitetaan jokainen yksikkö mukaan Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan. Ylläpidetään kuntakoordinaatiota sekä liikuntavastaavien verkostoa. Haetaan hankerahoituksia.	Varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä; Esihenkilöt Toimeenpano lukuvuotena 2026–2027	Nykytilan arviointi, Valssi-arvioinnit
Edistetään kestävän kehityksen teemoja. Osallistutaan kaupungin yhteisiin kampanjoihin. Tarkastellaan kiusaamisen ja syrjinnän ennaltaehkäisyprosesseja. Kehitetään leikki- ja ulkopedagogiikkaa.	Esihenkilöt, varhaiskasvatuksen kehittämiskoordinaattori, varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä. 2026–2029	Energiansäästöviikkoon osallistuneet yksiköt,
Varmistetaan pätevän henkilöstön saanti ja osaaminen molemmissa kieliryhmissä. Rekrytoidaan varhaiskasvatuksen sosionomeja	Varhaiskasvatuksen kehittämiskoordinaattori,	Koulutuspäätökset ja -palautteet, sosionomien määrä,

(lakimuutos 2030). Toteutetaan suunnitelmallista rekrytointia ruotsinkielisen henkilöstön saamiseksi (yhteistyö viestinnän kanssa). Tuetaan tutkintoperustaista kouluttautumista ja tarjotaan suunnitelmallista ja tutkimusperustaista täydennyskoulutusta.	varhaiskasvatuksen palvelupäälliköt. 2026–2029	ruotsinkielisen henkilöstön rekrytointien onnistuminen
Hyödynnetään tiedolla johtamista yksiköiden ja koko varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittämistyössä ja hanketoiminnassa.	Esihenkilöt, kehittämisryhmä Toimeenpano lukuvuotena 2026–2027	Valssi- ja asiakastyytyväisyyskyselyiden tulokset, nykytilan arviointi, työhyvinvointikyselyiden tulokset

4.2 Esi- ja perusopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta

Nykytilan kuvaus

Esi- ja perusopetus muodostavat Kokkolassa yhtenäisen oppimisen polun, jossa painottuvat lapsen ja nuoren hyvinvointi, pedagoginen jatkumo sekä varhainen tuki.

Esiopetus järjestetään pääsääntöisesti koulujen yhteydessä, mikä mahdollistaa sujuvat siirtymät ja eheän päivän lapselle. Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus toteutetaan samoissa tiloissa esiopetuksen kanssa. Näin varmistetaan lapselle jatkuvuus ja turvalliset vuorovaikutussuhteet.

Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano näkyy sekä esi- että perusopetuksessa. Esiopetukseen on perustettu pienennettyjä ryhmiä, ja erityisopetuksen saatavuutta tarkastellaan uuden lain myötä tulleen kertoimen kautta. Perusopetuksessa uusia tuen käytänteitä vakiinnutetaan vaiheittain lukuvuoden 2025–2026 siirtymävaiheen aikana. Tuen uudistuksen toimeenpanon tavoitteena on varmistaa oikea-aikainen ja riittävä tuki jokaiselle oppilaalle.

Kieleen ja kulttuuriin liittyvän tuen tarve on kasvanut ja monikielisille oppijoille tarjotaan valmistavaa opetusta sekä S2-opetusta, jonka järjestämistä kehitetään entuudestaan.

Tutkimusperustaiset toimintamallit ovat käytössä erityisesti esi- ja perusopetuksessa. Kiva-koulu, TCM- ja Lapset Puheeksi -menetelmät tukevat turvallista ja johdonmukaista toimintakulttuuria kaikkien lasten ja oppilaiden kanssa.

Yhtenäiskoulujen rakenteet tukevat pedagogista jatkumoa varhaiskasvatuksesta 9. luokkaan saakka. Yhteiset toimintakulttuurit, tiimityö ja pedagogisten ratkaisujen jakaminen vahvistavat oppimisen yhtenäisyyttä ja nivelvaiheiden sujuvuutta. Nivelvaihtely on Kokkolassa systemaattista ja sitä kehitetään edelleen.

Laskevat lapsi- ja oppilasmäärät vaikuttavat palveluverkkoon ja oppilaskohtaiseen kuluun. Samanaikaisesti maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrän kasvu edellyttää joustavia ratkaisuja valmistavaan opetukseen, kielitietoiseen pedagogiikkaan sekä kotoutumista tukeviin palveluihin. Oppilasennusteita ja oppilasmäärän laskun vaikutusta palveluverkkoon ja talouteen seurataan tiiviisti.

Perusopetuksessa toteutetaan Taitojen polku -kulttuurikasvatusohjelmaa, jonka avulla oppilaat saavat monipuolisia kokemuksia taiteesta ja kulttuurista.

Aamu- ja iltapäivätoiminta täydentää koulupäivää erityisesti 1.–2. luokan oppilaille sekä oppilaille, joilla on tuen päätös. Toiminta on turvallista, ohjattua ja monipuolista, ja se tukee kodin ja koulun kasvatustyötä. Toimintaa järjestävät sekä kaupunki että järjestötoimijat. Aamutoiminta on suunnattu erityishuollon päätöksen saaneille oppilaille.

Esi- ja perusopetuksen toimintaa arvioidaan vuosittain lakisääteisen toiminnan arvioinnin kautta. Arviointiin osallistuvat oppilaat, huoltajat ja henkilöstö. Valtakunnalliset arvioinnit ja paikalliset kyselyt (esim. kouluterveyskysely, hyvinvointikyselyt) täydentävät kokonaisuutta. Arviointitieto ohjaa vuosittaisia kehittämistoimia ja tukee koulujen työhyvinvointia, pedagogiikkaa ja toimintakulttuurin kehittämistä.

Esi- ja perusopetuksen sekä iltapäivätoiminnan kehittämistavoitteet

Tavoitteena on, että esi- ja perusopetuksen toimintakulttuureissa ja oppimisympäristöissä ilmenee pedagoginen jatkumo, joka rakentaa yhtenäisen oppimisen polun jokaiselle lapselle ja nuorelle. Siirtymävaiheysteistyötä vahvistetaan edelleen tavoitteellisesti.

Tavoitteena on vahvuusperustainen kasvatus ja opetus. Kehitetään monipuolisia, toiminnallisia ja osallisuutta lisääviä työtapoja. Lasten ja nuorten pystyvyyden tunnetta vahvistetaan auttamalla heitä tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Tieto- ja viestintäteknologia on osa koulun arkipäivää.

Tavoitteena on kehittää monipuolisia ja turvallisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat vuorovaikutusta ja toiminnallisuutta. Oppimisympäristöjä suunnitellaan ja rakennetaan yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Oppimisessa hyödynnetään yhteistyökumppaneiden tarjoamia mahdollisuuksia yksiköiden ja koulujen ulkopuolella.

Liikunnallisen elämäntavan edistämistä toteutetaan kaikissa esi- ja perusopetuksen yksiköissä. Toiminnallinen, tutkivaa oppimista ja leikkipedagogiikkaa hyödyntävä pedagogiikka on esi- ja alkuopetuksen keskiössä. Erilaisia oppimisympäristöjä (luonto, lähiympäristö, yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävä yhteistyö) hyödynnetään monipuolisesti ja suunnitelmallisesti kaikissa esi- ja perusopetuksen yksiköissä.

Tavoitteena on luoda pohjaa sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväälle elämäntavalle, sekä edistää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Tavoitteena on myös rakentaa oppijoille valmiuksia globaalissa maailmassa toimimiseen kansainvälisyys- ja globaalikasvatusta vahvistamalla. Lisäksi tavoitteena on tukea yrittäjyyskasvatuksen toimintamalleja, joilla edistetään lasten ja nuorten yrittäjämäistä elämänsäntettä.

Iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä, jossa turvallisen aikuisen seurassa lapselle tarjotaan monipuolista ja laadukasta toimintaa. Toiminnan suunnittelu ja toteutus tehdään yhteistyössä koulun kanssa.

Esi- ja perusopetuksen sekä iltapäivätoiminnan toimenpiteet	Vastuu toimenpanosta ja aikataulu	Seuranta / arviointi
Laaditaan yrittäjyyskasvatuksen polku esi- ja perusopetuksesta lukioon yhteistyössä KOSEK:in, muiden yhteistyökumppaneiden ja koulutusalan toimijoiden kanssa hankerahoitusta hyödyntäen.	Yrittäjyyskasvatuksen tiimi ja vastuupettajat, kehittämistiimi. Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Yrittäjyyskasvatuksen polun eteneminen ja toteuttaminen.
Laaditaan iltapäivätoiminnan suunnitelma, jossa tarkastellaan mm. tiloja, lapsimääriä, asiakasmaksuja, henkilöstöresursseja ja laadullisia tekijöitä.	Iltapäivätoiminnan koordinaattori, rehtorit, palvelutuottajat. Lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Suunnitelman valmistuminen. Toiminnan arvioinnin kyselyt lukuvuonna 2028-2029.
Päivitetään 4-6 luokkien valinnaisainetarjotin oppilaita osallistaen.	Opetuspalveluiden kehittämiskoordinaattori, kehittäjäopettajat, kehittämistiimi. Oppilaiden osallistaminen syksyyn 2026 mennessä. Valinnaisainetarjotin käytössä kevästä 2027 alkaen.	Valinnaisainetarjottimen valmistuminen. Toiminnan arviointi lv 2027-2028.
Kehitetään perusopetukseen tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitokasvatuksen malli ja minimitalvoitteet.	Koulukoordinaattori, kehittämistiimi. Lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Mallin valmistuminen
Kehitetään KiVa Koulu -toimintaa täydentävä väkivaltaan, kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään puuttumisen malli ja otetaan käyttöön kaikissa perusopetuksen kouluissa.	Koulukoordinaattori, kehittämistiimi, rehtorit. Lukuvuonna 2026–2027.	Mallin valmistuminen ja käyttöönotto kouluissa.

Vahvistetaan ruotsinkielisten oppijoiden äidinkielen taitoja. Järjestetään kielitietoisuutta vahvistavia koulutuksia kasvatus- ja opetushenkilöstölle.	Ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtaja, varhaiskasvatuspalvelujen johtaja, kehittämistiimi, rehtorit, palvelupäälliköt. 2026–2027	Järjestetyt koulutukset ja niihin osallistuneiden määrä. Seuranta oppilaiden kielitaidon kehittymisestä.
Ylläpidetään TCM- ja RyMy-osaamista. Toteutetaan säännöllisesti tapaamisia koulutuksen käyneille.	Kehittämiskoordinaattorit, TCM- ja RyMy-kouluttajat, rehtorit. Lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Tapaamisiin ja -tilaisuuksiin osallistuneiden määrä.
Palautetaan kansainväliset hankkeet osaksi koulujen toimintaa. Laaditaan ohje kouluille kansainvälisten Erasmus ja Nordplus – hankkeiden mahdollistamiseksi.	Opetus- ja kasvatusjohtaja, ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtaja, kehittämiskoordinaattori, rehtorit. Ohjeistuksen laatiminen syksyyn 2026 mennessä. Koulujen hankealoitteet 2027 alkaen.	Ohjeistuksen valmistuminen, koulujen Erasmus+ ja Nordplus hankealoitteet
Mahdollistetaan yhteissuunnittelua ja vahvistetaan yhteisopettajuutta/ tiimiopettajuutta ja samanaikaisopettajuutta. Jaetaan osaamista ja hyviä käytänteitä.	Koulujen rehtorit 2026–2028	Arviointi ja mittarit määritellään koulukohtaisissa kehittämissuunnitelmissa.
Arvioidaan oppilaiden poissaolomallin toimivuus.	Opetus- ja kasvatusjohtaja, ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtaja, kehittämistiimi. 2027–2028	Arvioinnin valmistuminen

4.3 Lukiokoulutus

Nykytilan kuvaus

Kokkolassa nuorille tarkoitettua lukiokoulutusta järjestää suomen kielellä Kokkolan suomalainen lukio ja ruotsin kielellä Karleby svenska gymnasium. Kokkolan suomalaisella lukiolla on luonnontieteiden ja teknologian valtakunnallinen erityinen koulutustehtävä. Aikuisten lukiokoulutusta järjestää Kokkolan aikuislukio, joka myös vastaa yhteistyössä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän ja Keski-Pohjanmaan konservatorion kanssa järjestettävästä ammattilukiokoulutuksen lukio-opintojen järjestämisestä. Kokkolan aikuislukio järjestää myös aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opetusta.

Lukiokoulutuksen kehittämistavoitteet
<p>Oppiminen lukiossa Kehitetään opiskelijoiden oppimaan oppimisen taitoja korkea-asteen koulutuksen vaatimukset huomioiden. Luodaan ja kehitetään työelämäyhteyksiä. Hyödynnetään vaihtoehtoisia monipuolisia oppimisympäristöjä.</p> <p>Osaamisen kehittäminen lukiossa Kehitetään henkilöstön osaamista oppimisen tuen tunnistamisessa, tarpeissa ja menetelmissä. Kehitetään opettajien ja opiskelijoiden digitaalisia taitoja.</p> <p>Lukiolaisten hyvinvointi Kehitetään yhteisöllisyyttä ja parannetaan oppimisympäristön viihtyvyyttä. Kehitetään hyvinvointia lisäävää ja tukevaa toimintakulttuuria.</p> <p>Lukiokoulutuksen kehittäminen Jatketaan lukiokoulutuksen laatutyötä laatukäsikirjan pohjalta.</p>

Lukiokoulutuksen toimenpiteet	Vastuu toimenpanosta ja aikataulu	Seuranta / arviointi
Tuetaan ja vahvistetaan opiskelijoiden oppimisen taitojen (esim. lukeminen ja kirjoittaminen, itsenäinen työskentely, ryhmätyöskentelytaidot) kehittymistä.	Opettajakunta ja opiskelijan tuen henkilökunta Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen	Toimenpiteiden laadullinen ja määrällinen seuranta, opiskelijapalautteet
Toteutetaan vierailuja ja yhteistyöprojekteja esim. yritysten, kulttuuritoimijoiden ja muiden oppilaitosten kanssa.	Opettajakunta ja rehtorit. Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027	Toteutuneet tapahtumat ja niiden lukumäärä.
Järjestetään opiskeluviihtyvyyden lisäämiseksi yhteisöllisyyttä tukevia teemapäiviä ja liikuntatapahtumia myös yli oppilaitosrajojen.	Opiskelija- ja opettajakunta, rehtorit. Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen	Toimenpiteiden laadullinen ja määrällinen seuranta
Yhtenäistetään opinto-ohjaajien työaika.	Opetuspalvelujen johto ja rehtorit. Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Työaikamuutoksen toteutuminen
Palautetaan kansainväliset hankkeet osaksi lukioiden toimintaa. Laaditaan ohje lukioille kansainvälisten Erasmus ja Nordplus –hankkeiden mahdollistamiseksi.	Opetus- ja kasvatustoiminnan johtaja, ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtaja, kehittämiskoordinaattori, rehtorit. Ohjeistuksen laatiminen syksyyn 2026 mennessä. Lukioiden hankealoitteet 2027 alkaen.	Ohjeistuksen valmistuminen, koulujen Erasmus+ ja Nordplus hankealoitteet
Kehitetään oppimisen tukea ja vahvistetaan opiskelijoiden sitoutumista opintoihin.	Rehtorit, erityisopettajat, opettajakunta. Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Tehdyt toimenpiteet oppimisen tuen edistämiseksi. Poissaolojen ja keskeyttämisen väheneminen
Laaditaan lukiokoulutukselle säännöt mobiililaitteiden käytölle.	Rehtorit, kehittäjäopettajat, opettajakunta. 2026–2027.	Sääntöjen valmistuminen ja käyttöönotto. Seuranta toiminnan arvioinnin yhteydessä.
Kehitetään digitaalisuutta lukioiden koeympäristön muuttumisen vuoksi. Järjestetään koulutusta opetushenkilöstölle. Ohjataan opiskelijoita tekoälyn oikeaoppiseen hyödyntämiseen.	Lukioiden yhteinen TVT-vastaava, lukioiden omat TVT-vastaavat, opetushenkilöstö. 2026–2027	Opetushenkilöstöltä ja opiskelijoilta kerättävä palaute.
Lisätään toiminnallista ja liikunnallista elämäntapaa edistävää oppimista ja opiskelua.	Opetushenkilöstö, rehtorit. Toimeenpano lukuvuodesta 2026–2027 alkaen.	Lukukausi- ja lukuvuosipalautteet

4.4 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

Nykytilan kuvaus

Kokkolan seudun opisto on kaksikielinen kansalaisopisto, johon kuuluu suomen- ja ruotsinkielisen osaston, Kokkolan kuvataidekoulun toimintayksiköt. Opiston opetustarjonta muodostuu valtionosuustunteihin perustuvasta,

yleissivistävästä kurssitarjonnasta, kuvataiteen ja sanataiteen perusopetuksesta lapsille ja nuorille sekä hankkeisiin ja myyntipalveluun liittyvistä kursseista. Opisto järjestää myös kotoutumiskoulutuksia maahanmuuttajille.

Opiston toimintaa ohjaavat laki vapaasta sivistystyöstä, laki taiteen perusopetuksesta, taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma ja kaupungin strategia. Elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti opisto tarjoaa kaikenikäisille kuntalaisille mahdollisuuksia oman osaamisen, luovuuden ja itseilmaisun sekä kansalaistaitojen kehittämiseen eri elämäntilanteissa. Opiston toiminta on keskeinen osa kunnallista palvelua. Se tuottaa opiskelijalle opittujen asioiden lisäksi merkittäviä laajempia hyötyjä, kuten hyvinvointia, itseluottamusta, uutta arkeen tai työhön liittyvää osaamista ja ystävyyssuhteita. Myös motivaatio itsensä kehittämiseen ja itsestään huolehtimiseen kasvaa.

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen kehittämistavoitteet		
<p>Opetustilojen ja -ympäristöjen kehittäminen Parannetaan sekä kansalaisopisto-opetuksen että taiteen perusopetuksen uusien digitaalisten teknologioiden ja mediataiteen tarjoamia opetuksen mahdollisuuksia. Kehitetään luovuuteen kannustavia, tarkoituksenmukaisia, toimivia ja turvallisia oppimisympäristöjä. Taideopetuksen tilojen esteettömyyttä kehitetään. Otetaan Taidepiha aktiiviseen käyttöön oppimisympäristönä yhteistyökumppaneiden kanssa.</p> <p>Opetuksen, toiminnan ja saavutettavuuden kehittäminen Vastataan työvoiman osaamistarpeiden muutoksiin kehittämällä alan verkostoa ja yhteistyötä sekä tarjoamalla tarpeen mukaan täydennyskoulutusta myyntipalvelukoulutuksena. Kehitetään osaamisperusteisen kurssitarjonnan suunnittelua ja toteutusta. Tunnistetaan koulutustarpeita ja kehitetään vaikuttavuusseuranta. Opisto tehostaa erityisten oppijoiden tarvitsemaa opetustarjontaa sekä yhteistyötä alan toimijoiden kanssa. Kehitetään taiteen perusopetukseen ja avoimeen kurssitarjontaan osallistuvien erityisten oppijoiden tukitoimia. Selvitetään kansainvälisen hanketoiminnan verkostojen hyödyntämistä kehittämistoiminnassa.</p> <p>Opisto edistää planetaarista (kestävän kehityksen) orientaatiota ja kehittää toiminnallaan planetaarista (kestävän kehityksen) osallisuutta. Kehitetään maaseutualueiden monipuolista kurssitarjontaa sekä opiston näkyvyyttä.</p> <p>Opiston taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat uudistetaan vuonna 2027 julkaistavien valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden (2027) mukaisiksi. Uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 2028 syksyllä. Vahvistetaan taiteen perusopetuksen toimijoiden yhteistyötä ja taiteidenvälisyyttä.</p> <p>Henkilöstön hyvinvointi Kehitetään avointa vuorovaikutusta ja tehdään yhdessä työyhteisön moninaisuus vahvuudeksi.</p>		
Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen toimenpiteet	Vastuu toimenpanosta ja aikataulu	Seuranta / arviointi

Opetuksen, toiminnan ja saavutettavuuden kehittäminen

Kehitetään osaamisperusteisuuteen liittyvää vaikuttavuusseuranta.	Suomenkielisen osaston rehtori ja suunnittelijaopettaja. 2027–2029	Suoritusmerkintöjen määrä Koski-tietovarannossa, seurantakyselyjen tulokset.
Kehitetään digitaalisuutta opetuksen sisällöissä.	Rehtoritiimi, suunnittelijat	Kurssiarviointien tulokset, Asiakastytyväisyys kysely.
Kehitetään yhteistyöverkostoa kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.	Rehtoritiimi, suunnittelijat 2027	Yhteistyössä toteutettujen toimintojen määrä.
Kehitetään planetaariseen (kestävän kehityksen) arvopohjaan perustuvaa osallisuutta.	Rehtoritiimi	Asiakaspalaute
Toteutetaan myyntipalvelukoulutuksia kysynnän ja tarpeen mukaan	Opiston rehtori ja suunnittelevat opettajat	Myyntipalvelukoulutusten määrä

Kehitetään taiteen perusopetukseen ja avoimeen kursstarjontaan osallistuvien erityisten oppijoiden tukitoimia.	Rehtoriitiimi 2026–2028	Aloitettut erityisten oppijoiden tukitoimet
Tehostetaan erityisten oppijoiden tarvitsemaa opetustarjontaa sekä yhteistyötä alan toimijoiden kanssa.	Rehtoriitiimi, suunnittelijat 2026	Erityisryhmien kurssien määrä
Uudistetaan taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat uusien valtakunnallisten taiteen perusopetuksen perusteiden (2027) mukaisiksi	Kuvataidekoulun osastorehtori 2026–2028	Opetussuunnitelmien käyttöönotto syksy 2028
Selvitetään kansainvälisyystoiminnan mahdollisuuksia opiston kehittämistoiminnan tukena	Rehtoriitiimi 2027–2028	Selvityksen tulos
Vahvistetaan taiteen toimijoiden yhteistyötä ja taiteidenvälisyyttä.	Rehtoriitiimi	Yhteistyötoimintojen määrä
Selvitetään maaseutualueiden uusia tiedottamisen muotoja	Rehtoriitiimi ja suunnittelijaopettaja	Selvityksen tulos

Opetustilojen ja -ympäristöjen kehittäminen

Selvitetään mahdollisuuksia esteettömyyden kehittämiseen kuvataidekoulun opetustiloissa (Taidetalon kivipuoli).	Kuvataidekoulun osastorehtori ja opiston rehtori	Esitys esteettömyyden parantamisen toimenpiteistä.
Kehitetään Renlundin Taidepihan käyttöä.	Rehtoriitiimi	Pihan käyttöaste.

Henkilöstön hyvinvointi

Kehitetään avointa vuorovaikutusta ja tehdään yhdessä työyhteisön moninaisuus voimavaraksi.	Opiston rehtoriitiimi	Työhyvinvointikyselyn tulokset. Kehityskeskustelujen tulokset.
---	-----------------------	---

5 Toimintojen palveluverkkomuutokset ja keskeiset rakennusinvestoinnit

Keskeisiä koulu- ja päiväkotinvestointeja kehittämissuunnitelmavuosina 2026–2029 on esitelty seuraavassa. Päätökset investoinneista ratkaistaan erikseen kunkin vuoden talousarviokäsittelyn yhteydessä. Näiden alla mainittujen koulurakennusinvestointien lisäksi on tarvetta tehdä vuosittain pienempiä korjaus- ja ylläpitoinvestointeja useissa koulu- ja päiväkotiyksiköissä. Lisäksi on tarpeen selvittää kunnostus- ja rakennustarpeet erikseen muutaman koulurakennuksen osalta.

Halkokarin koulu ja päiväkoti

Halkokarin uusi koulu ja päiväkoti rakentuvat nykyiselle Halkokarin koulun tontille ja se kokoa yhteen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä perusopetuksen vuosiluokat 1–9. Uudisrakennus on kolmikerroksinen noin 9 700 m² laajuinen kokonaisuus. Rakennuslupamenettely käynnistyi vuonna 2025 ja suunnittelun on tarkoitus valmistua loppukevästä 2026, jonka jälkeen käynnistyy urakalaskenta. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa syksyllä 2026 ja valmista oletetaan olevan keväällä 2028. Halkokarin koulun toiminta on syksyllä 2025 siirtynyt väistötiloihin Hakalahden koulukiinteistöön ja toiminta jatkuu siinä kiinteistössä uuden rakennuksen käyttöönottoon saakka.

Mariankadun koulun siirto uusiin tiloihin

Sairaalaopetusta antava Mariankadun koulu toimii Keski-Pohjanmaan keskussairaalan yhteydessä Soiten vuokratiloissa ja nykyinen vuokranantaja on suunnitellut kyseisiin tiloihin muuta toimintaa tulevaisuudessa. Nykyiset tilat eivät ole alun perin koulukäyttöön suunnitellut eivätkä kaikilta osin tarkoituksenmukaiset. Mariankadun koulun toiminta siirtyy kaupungin omistaman kiinteistöosakeyhtiö Kokkolan Snellmanin tiloihin Vingenkadulle. Siirrosta päätetään erikseen opetus- ja kasvatuslautakunnassa.

Mäntykankaan koulun käsityöopetuksen lisärakennus

Mäntykankaan koulun käsityöopetus on ollut sijoitettuna Taidetalo Renlundin tiloihin, mutta kyseisten tilojen käyttöön liittyy useita ongelmia. Mäntykankaan koulun tontille toteutetaan vuonna 2026 uudisrakennus, joka palvelee sekä käsityön pehmeiden että kovien materiaalien opetusta.

Kälviän alakoulujen tilajärjestelyt ja rakennusten korjausinvestoinnit

Kälviän kirkonkylän, Peltokorven ja Marttilan koulujen tiloista ja tilatarpeista on tarkoitus tehdä selvitys, jonka pohjalta päätetään tarvittavista investoinneista.

Sokojan koulu

Sokojan koulun kunto- ja korjattavuusselvitys on toteutettu loppuvuonna 2020. Kunto- ja korjattavuusselvityksessä todetaan, että rakennuksen edellinen peruskorjaus on tehty vuonna 1955, joten uusi koko rakennuksen kattava peruskorjaus on jo ajankohtainen. Rakennuksen korjaaminen sisäilman laadultaan ja käytettävyydeltään uudisrakennusta vastaavaksi edellyttää käytännössä peruskorjausta, jonka kattavuutta ja kustannuksia kuvaava ns. korjausaste on arviolta vähintään luokkaa 90...100 %. Sokojan koulun tulevaisuuden vaihtoehtoja selvitetään tarkemmin kevään 2026 aikana (Opetuspalvelujen ruotsinkielinen jaosto 19.2.2026, §5). Tarkemman selvityksen odotetaan valmistuvan viimeistään syksyyn 2026 mennessä, jotta sitä voidaan käyttää perustana mahdollisten saneeraus- tai investointitoimenpiteiden aikataululle, tai muiden muutosten suunnittelulle, jotka tulee huomioida vuoden 2027 suunnitelmissa.

Kiviniityn päiväkot

Kiviniityn rakennetaan uusi kaksikerroksinen päiväkot samalle tontille, jolla vanha päiväkot toimi vuosina 1975–2021. Vanha rakennus purettiin kevään ja kesän 2025 aikana sisäilmaongelmien vuoksi. Uudisrakennukseen tulee tilat 8–10 lapsiryhmälle, ja yksikkö vastaa jatkossa koko Kokkolan vuorohoidon tarpeeseen. Suunnitellun rakennuksen koko on noin 2 659 m². Rakentamislupa myönnettiin elokuussa 2025 ja urakkatarjoukset jätettiin lokakuussa 2025, mutta rakentamisen aloitus viivästyy kilpailutuksen keskeyttämisen takia. Uusi urakoitsija valitaan keväällä 2026, minkä jälkeen rakentaminen voidaan käynnistää. Viivästymisen vaikutuksia valmistumisaikatauluun ei vielä tarkasti tiedetä, mutta valmistumisen odotetaan tapahtuvan vuoden 2027 syksyllä.

6 Seuranta ja suunnitelman toteutumisen arviointi

Targetor-ohjelman avulla seurataan kolmannesvuosittain kehittämissuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Toimenpiteille asetetaan Targetor-ohjelmassa konkreettiset mittarit, joiden kautta nähdään, mitä tavoitteiden saavuttamiseksi on tehty.

Opetus- ja kasvatustalokunta arvioi suunnitelmakauden tavoitteiden toteutumista vuosittaisen toimintakertomuksen yhteydessä edellisen vuoden tilinpäätöksen pohjalta. Seuraavan vuoden talousarvioesityksen laadinnassa asetetaan vuosittaiset kehittämistavoitteet tämän suunnitelman ja ajankohtaisten arviointitietojen pohjalta. Tämän kehittämissuunnitelman väliarviointi tehdään vuoden 2027 tilinpäätöksen yhteydessä ja loppuarviointi tehdään valtuustokauden päättyttyä 2030.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toiminnan arviointi perustuu varhaiskasvatuksen arviointisuunnitelmaan. Varhaiskasvatuksen toiminnasta vuosittain arviointia antavat lapset, huoltajat, henkilöstö ja esimiehet. Arvioinnin kohteina ovat varhaiskasvatuksen aloittaminen, toteutuminen, toiminta, henkilöstön koulutus ja kehittäminen sekä toimintasuunnitelma.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa vuosittainen lakisääteinen toiminnan arviointi perustuu Opetus- ja kulttuuriministeriön laatimiin laatukriteereihin. Laatukriteerit tarjoavat käytännöllisen työkalun arvioida koulutoimea koskevien päätösten lyhyen ja pidemmän aikavälin vaikutuksia koulujen toimintaan. Laatukriteereihin perustavan arviointitiedon avulla voidaan tunnistaa havaittuja epäkohtia ja korjata niitä vuosittaisessa kuntien toiminnan ja talouden suunnittelun kokonaisuudessa. Laatukriteerit koostuvat 13 laatukortista, joiden mukaan vuosittainen toiminnan arviointi käytännössä toteutetaan. Kaikki laatukortit käydään läpi yhden valtuustokauden aikana. Näin tulosten vertaaminen, kehittämistyön seuraaminen ja mahdollisten pitkäaikaisten trendien huomaaminen onnistuu helpommin. Toiminnan arviointiin osallistuvat oppilaat, opiskelijat, opettajat, rehtorit, koulunkäynninohjaajat ja huoltajat.

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen lukuvuosisuunnitelmien arviointi toteutetaan vuosittain lukuvuoden päätyttyä. Lisäksi varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa tehdään ulkopuolista arviointia, joista saatua arviointitietoa hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen toimijat osallistuvat säännöllisesti valtakunnallisiin arviointeihin, joita ovat esim. Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskysely ja TEA-viisari, Koulun hyvinvointiprofiili -palvelu, sekä Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen oppimistulosarviointit.